Friedrich Hölderlin

AN DEN ÆTHER

Treu und freundlich, wie du, erzog der Götter und Menschen
Keiner, o Vater Aether! mich auf; noch ehe die Mutter
In die Arme mich nahm und ihre Brüste mich tränkten,
Faßtest du zärtlich mich an und gossest himmlischen Trank mir,
Mir den heiligen Othem zuerst in den keimenden Busen.

Nicht von irdischer Kost gedeihen einzig die Wesen,
Aber du nährst sie all' mit deinem Nektar, o Vater!
Und es drängt sich und rinnt aus deiner ewigen Fülle
Die beseelende Luft durch alle Röhren des Lebens.
Darum lieben die Wesen dich auch und ringen und streben
Unaufhörlich hinauf nach dir in freudigem Wachstum.

Himmlischer! sucht nicht dich mit ihren Augen die Pflanze,
Streckt nach dir die schüchternen Arme der niedrige Strauch nicht?
Daß er dich finde, zerbricht der gefangene Same die Hülse,
Daß er belebt von dir in deiner Welle sich bade,
Schüttelt der Wald den Schnee wie ein überlästig Gewand ab.
Auch die Fische kommen herauf und hüpfen verlangend
Über die glänzende Fläche des Stroms, als begehrten auch diese
Aus der Wiege zu dir; auch den edeln Tieren der Erde
Wird zum Fluge der Schritt, wenn oft das gewaltige Sehnen,
Die geheime Liebe zu dir, sie ergreift, sie hinaufzieht.
Stolz verachtet den Boden das Roß, wie gebogener Stahl strebt
In die Höhe sein Hals, mit der Hufe berührt es den Sand kaum
.Wie zum Scherze, berührt der Fuß der Hirsche den Grashalm,

Hüpft, wie ein Zephyr, über den Bach, der reißend hinabschäumt,
Hin und wieder und schweift kaum sichtbar durch die Gebüsche.
Aber des Aethers Lieblinge, sie, die glücklichen Vögel,
Wohnen und spielen vergnügt in der ewigen Halle des Vaters!
Raums genug ist für alle. Der Pfad ist keinem bezeichnet,
Und es regen sich frei im Hause die Großen und Kleinen.
Über dem Haupte frohlocken sie mir und es sehnt sich auch mein Herz

Friedrich Hölderlin

AZ ÉGBOLTHOZ

Nékem ily áldott jó nevelőm nem volt semely isten
és semely ember, mint te, atyám, Égbolt! Öleléssel
s emlőjével anyám még nem kínált, mikor édes
vonzásodba ragadtál már, s levegődet, a mennynek
szent italát árasztottad feslő kebelembe.

Hogyha a föld táplálná csak, mire jutna az élet?
Nektároddal, atyám, minden lényt csak te lakatsz jól!
Lelkesítő levegőd, az örök bőség tüdejéből,
mindenegyes kis erecskén átcsordulni igyekszik.
Vágyik utánad ezért minden, tör felfele buzgón
s boldog, hogyha tehozzád méri növése irányát.

Lám, tefeléd fordítja, atyám, arcát a növény is
és csenevész karját teutánad nyujtja a cserje.
Hogy láthasson, a mag széjjel löki börtöne héját,
s hogy kék hullámzásodtól frissítse magát föl,
hóleplét, a megúnt köntöst, lehajítja az erdő.
Még a hal is feljő a vizek ragyogó tüköréhez
s szökdös, minthacsak ő is hozzád szállni szeretne
mély bölcsőjéből. De ha vágya hatalmas erőt ad,
mint amilyet titkos szerelem tud nyújtani, lába
szárnyat kap, s tefeléd röpül ő is: a nagyszerű állat.

Semmibe nézi a földet a mén, csak fölfele vágtat,
izmos acél nyaka égbe mutat, por nincs a patáján.
Szinte becézi a fűszálat lábával a szarvas,
s mint a zefír, suhan által a gyors, zúgó csobogókon,
erre-amarra iramlik, alig láthatni a lomb közt.
Ó boldog madarak, ti az ég kedvencei vagytok,
játszván éltek atyánk termének végtelenében,
megfértek mind jól, ösvény nincs szabva tinéktek
és szabadon jár-kel kicsi-nagy, hisz tágas a csarnok!
És ahogy ott ujjongnak fönt, odavágyik a szívem

Wunderbar zu ihnen hinauf; wie die freundliche Heimat
Winkt es von oben herab und auf die Gipfel der Alpen

Möcht' ich wandern und rufen von da dem eilenden Adler,
Daß er, wie einst in die Arme des Zeus den seligen Knaben,
Aus der Gefangenschaft in des Aethers Halle mich trage.

Töricht treiben wir uns umher; wie die irrende Rebe,
Wenn ihr der Stab gebricht, woran zum Himmel sie aufwächst,
Breiten wir über dem Boden uns aus und suchen und wandern
Durch die Zonen der Erd', o Vater Aether! vergebens,
Denn es treibt uns die Lust, in deinen Gärten zu wohnen.
In die Meersflut werfen wir uns, in den freieren Ebnen
Uns zu sättigen, und es umspielt die unendliche Woge
Unsern Kiel, es freut sich das Herz an den Kräften des Meergotts.
Dennoch genügt ihm nicht; denn der tiefere Ozean reizt uns,
Wo die leichtere Welle sich regt – o wer dort an jene
Goldnen Küsten das wandernde Schiff zu treiben vermöchte!

Aber indes ich hinauf in die dämmernde Ferne mich sehne,
Wo du fremde Gestad' umfängst mit der bläulichen Woge,
Kömmst du säuselnd herab von des Fruchtbaums blühenden Wipfeln,
Vater Aether! und sänftigest selbst das strebende Herz mir,
Und ich lebe nun gern, wie zuvor, mit den Blumen der Erde.

hozzájuk különös módon, s mint hogyha hazámnak
képe ragyogna le rám odaföntről, legszivesebben
alpesi csúcson járnék most s hívnám a sebes sast,
azt, ki Zeusz karjába helyezte le rég a fiúcskát,
engem is így szabadítson föl s szálljon velem égbe.

Bolygunk balgatagon, tévelygünk, mint kusza indák,
hogyha karójuk tört, s nem emelkedik égnek a szőlő.
Így omlunk szanaszéjjel a föld valahány övezetjén,
s persze, hiúság minden, atyánk, bármerre kutassunk,
mert mégiscsak a kerted ölébe törekszik a lelkünk.
Tengereket hasítunk, hogy nyugvást hozzon a síkság
tágabb és szabadabb ege, s míg roppant habok árja
hányja hajónkat, örül szívünk a poszeidóni táncnak.
S mégse telik be! Ahol lágyabban símul a hullám:
hív a világtenger! Bár volna, ki kósza hajónkat
arrafelé, az aranyló partok iránt igazítná!

Míg én itt ködlő távolságokba epekszem,
melyeknek túlsó partjáig elömlik azúrod –
szállsz a gyümölcsfa pihéi közül magad is le susogva,
elcsititod szivemet, gyötrelmes vágyakozását,
s földünk ifju virágai közt, öröm újra, hogy élek.

(Bernáth István fordítása)[2]

Jegyzetek

[1] [Az eredeti szöveg forrása: William Wordsworth (1771–1850): *Ode on Intimations of Immortality* (1802–1804). In *One Hundred and One Famous Poems.* An Antology Compiled by Roy J. Cook. Chicago, 1958, The Reilly and Lee Co. Publishers, 59–64. o.
A magyar nyelvű változat forrása: Wordworth, Coleridge, Byron, Schelley, Keats: *Óda a nyugati széllhez. Antológia.* Szentendre, 1995, Interpopulart, Magyar Elektronikus Könyvtár. http://mek.oszk.hu/00400/00455/00455.htm#d4101 – *a szerk.*]

[2] [Az eredeti szöveg forrása: *Gedichte, Lyrik, Poesie. Thematische Sammlung poetischer Kostbarkeiten bedeutender Dichter.* Friedrich Hölderlin (1770–1843): *An den Aether* (1797). http://www.gedichte-lyrik-poesie.de/Hoelderlin_An_den_Aether/index.html
A magyar nyelvű változat forrása: Friedrich Hölderlin: *Az égbolthoz.* In *Hölderlin. Versek, levelek, Hüperión, Empedoklész.* Budapest, 1961, Magyar Helikon, 57–58. o. – *a szerk.*]